

Kysucká knižnica v Čadci

Na slovíčko s karikaturistom Andrejom Mišanekom

Známy slovenský výtvarník a karikaturista Andrej Mišanek si našiel spôsob, ako prejavit' svoj výtvarný talent a zároveň vyjadrit' postoj k svetu a životu. Už desaťročia chrlí vtipné obrázky a sem - tam poštekli, či podráždi satirou nejedného čitateľa. Tí skôr narodení si iste spomenú na jeho kreslené vtipy uverejňované najmä v *Mladej tvorbe*, *Smene na nedeľu* av legendárnom *Roháči*. Od roku 1987 je výtvarníkom v slobodnom povolání a vyprofiloval sa na popredného predstaviteľa tohto žánru na Slovensku. Publikoval v desiatkach slovenských, ale aj zahraničných periodík. V súčasnosti sa na stránkach tlače naďalej výtvarne i slovne vyjadruje k mnohým spoločenským témam. Popri politických námetoch má čo povedať aj k tým ľudským, všeobecným a úsmevným. Mišanek vyniká nielen tvorbou kreslených vtipov, ale i epigramov založených na závideniahodnej fantázii. Výstavu obrázkovautora, ktorý je nositeľom domácich i medzinárodných prestížnych ocenení, môžete aktuálne vidieť v Kysuckej knižnici v Čadci, ktorú pre návštevníkov pripravil Žilinský samosprávny kraj a Kysucká knižnica v Čadci. Výstava potrvá do 31. júla 2015.

• Vo Vašom životopise sa zmiňujete o nedokončenom vysokoškolskom štúdiu v Prešove na PF UPJŠ, hoci Vám do ukončenia chýbal jeden semester. Ako dôvod uvádzate chýbajúci zápočet paradoxne z kresby. Nie je to irónia? Ako to vlastne bolo?

Na začiatku bola prvá samostatná výstava v máji 1965 v internáte na Gottwaldovej ulici v Prešove. Mladému chlapcovi z nej stúpila sláva do hlavy. Bolo to dôležité pre ďalší vývoj udalostí. V jeseni, na začiatku školského roka 1965/1966, som si pri futbale zlomil pravú ruku. Semináre z kresby som absolvoval iba účasťou, lebo som mal ruku v sadre. Zopár prác, ktoré pri zápočte učiteľ žiadal, teda chýbalo. Keďže som zápočet považoval za formalitu, tie práce som dodatočne neurobil. Domnieval som sa, že spomenutá výstava je dostatočným dôvodom, aby som ich nemusel urobiť. Hrdosť mi nedovolila ísť prosíkať o zápočet. Tak som nebol pripustený ku skúškam. Som rád, že sa tak stalo. Život ma nasmeroval ku karikatúre. Ved' koniec- koncov, pedagógom som ani nechcel byť.

• Vynikáte nielen ako tvorca kreslených vtipov ale i epigramov (pozn. krátka satirická historka s vtipnou pointou, najčastejšie v podobe básne), čo je na Slovensku vzácnosť'. To chce dávku talentu a inšpirácie. Kedy sa to zrodilo u Vás?

*Prvé pokusy som uverejňoval v **Novom slove mladých**, ktoré viedol V. Mihálik. Po roku 1989 ma vtedajší šéfredaktor **Roháča M.Sliacky** vyzval - aby som namiesto DITY, ktorú V. Kubal prestal kresliť - robil rukou epigramy. Tam som ich publikoval až do zániku **Roháča**, neskôr som s epigramami uspel v novinách **Slovenská republika**, zopár ich uverejnili aj v dvojtýždenníku **Kultúra**, v **Šibalovi** a pravidelne v časopise **Extra plus**.*

•Váš výtvarný a obsahový prejav mnohí priradujú k tým drsnejším satirickým vyjadreniam a týka sa zväčša známych osobností, či spoločenského diania. Máte aj nejaké spätné reakcie?

*Isteže. Po zániku novín **Slovenská republika** som sa ocitol v pozícii „človeka na okraji spoločnosti“. Publikovali ma síce v dvoch periodikách, ale tam som kreslil takmer zadarmo. Na mnohých súťažiach som neuspel len preto, lebo pre „pravých demokratov“, antislovákov, čechoslovakistov, ktorí o všetkom rozhodovali, som bol persona non grata. Jednoducho ma zo slovenskej karikatúry vygumovali. Ako perličku by som uviedol, že v roku 2004 som v talianskej Marostice získal cenu, ktorej som sa dodnes nedočkal. Ktosi tu zrejme „zaúradoval“. Vtedy bol pri moci Dzurinda a slovenskú karikatúru mali „pod palcom“ Földvári s Kanalom.*

•Publikovali ste v desiatkach slovenských, ale aj zahraničných novinách a časopisoch. Akými etapami si prešla slovenská satira? Je v niečom iná, ako tá vo svete alebo v susedných Čechách?

*Ten, kto si pamätá **Roháč** a porovná to s dnešnými podobnými časopismi, musí byť sklamaný. Ani zďaleka nedosahujú jeho úroveň. Výtvarný redaktor M. Vavro presadzoval v **Roháči** kvalitu. Bol to dobrý časopis, ktorý tvorili mysliaci a talentovaní karikaturisti. Zrejme práve preto padol za obeť „revolucionárom-havloidom“ ako prvý pri likvidácii slovenskej kultúry. Na Slovensku sú dnes aj dobrí karikaturisti, európskej až svetovej úrovne. Žiaľ, slovenskú kreslenú satiru rozdeľuje politika. Je to tragédia pre talentovaných tvorcov, mnohí musia kresliť kvôli peniazom, aby prežili a podliehajú požiadavkám zahraničných majiteľov novín, zväčša protislovenských. A tí, ktorí to odmietnu, tak živorcia. V Čechách je situácia iná. Tam platí staré známe: „Kto umí, ten umí“!*

• Čo je tajomstvom dobrej karikatúry? Kedy môžeme karikatúru považovať za vydarenú z pohľadu profesionála?

Dobrá karikatúra by mala obsahovať svojskosť vo forme i v obsahu. Zlý nápad s perfektným pozlátkom spracovania (dnes to „fíči“) nie je dobrá karikatúra. Zo skúsenosti viem, že najťažšie je prísť na najjednoduchšie nápady. Ak by som si trochu zafilozofoval, tak tajomstvo dobrej karikatúry väzí v tom, že dobrá karikatúra je tajomstvom.

• Pozeráte na svet rovnakým spôsobom ako Vaše karikatúry alebo je to v niektorých prípadoch len spoločenská objednávka?

Keď som začínal s prvými kresbami, dlho som hľadal také vyjadrenie, aby bolo v súlade s mojou predstavou podoby kresby. Snažím sa o to aj dnes, lebo veľkým nebezpečenstvom je rutina. To je smrť tvorby... Väčšinou kreslím bez objednávky, no pritrafí sa sem-tam aj nejaká požiadavka od redaktorov.

• Ste nositeľom množstva prestížnych ocenení doma i v zahraničí, ktoré je pre Vás to najcennejšie?

Za najcennejšiu pokladám GRAND PRIX z Prešova zo súťaže „Zlatý súdok'95“. Z dvoch príčin: ako satisfakciu za onen „zápočet“ a najmä ako spomienku na moju vtedy ťažko chorú manželku, ktorá už nemohla so mnou prísť na prevzatie ceny do Prešova a rozlúčiť sa s mestom, kde sme sa zoznámili, a v ktorom sme prežili krásne roky mladosti ...

• Začiatkom tohto roka sa stal časopis Charlie Hebdo terčom teroristického útoku. Dôvodom boli predovšetkým zosmiešňujúce karikatúry proroka Mohameda. Aké by mohla mať podľa Vás hranice satira?

Sloboda zosmiešňovať kohokoľvek súvisí so zodpovednosťou. Aj karikaturista má svedomie. Ak sa ním riadi, nemal by kresliť veci, ktoré sú s ním v rozpore. Ak to urobí aj napriek tomu, musí rátať s tým, že príde trest, lebo je to previnenie. No vražda, aj keď v mene Alaha, je veľkým zločinom.

• Tvrdíte, že je pre Vás najväčšia hodnota láska. Čo prispelo k jej prvenstvu vo Vašom hodnotovom rebríčku a čo za ňou nasleduje?

Áno... Najlepšie by to vyjadril obsah Prvého listu Korint'anom, jedného z listov apoštola Pavla, z ktorého si dovoľím citovať: „Keby som lásky nemal, ničím by som nebol.“ Za ňou nasleduje nádej.

KK

Kysucká knižnica v Čadci

Zuzana Jesenská K.

Ul. 17. novembra 1258

02201 Čadca

zuzana.jesenska.k@gmail.com

LATITUDE 49°26'12,154"N

LONGITUDE 18°47'5,862"E